

Váš dopis značky / ze dne
Email / 4.1. 2015

Naše značka

Vyřizuje / linka

Místo odesláni / dne
Zlín/12.1.2015

Věc

Stanovisko SMS ČR k dotazu obce XXX ve věci povinnosti obce v oblasti zimní údržby

Tematický okruh:

- nakládání s obecním majetkem, rozpočet obce a veřejné zakázky
- obecní orgány a jejich vzájemné vztahy
- školství a životní prostředí
- regulační pravomoci obce - obecně závazné vyhlášky
- zákon o svobodném přístupu k informacím a další
- ostatní

Znění dotazu:

Začíná nám padat sníh a potřebovala bych vědět, jak je to s povinností úklidu sněhu a dále zodpovědností za úklid sněhu. Konkrétně v našem případě:

Za ploty jednotlivých rodinných domů jsou na obecních pozemcích chodníky = veřejná komunikace.

Je obec povinna provádět sama prostřednictvím svého pracovníka na těchto chodnicích před domy občanů úklid sněhu nebo posyp chodníků? Nebo by si měli před svými domy uklidit jednotliví majitelé domů a obec za tento úklid odpovídá, tj. je garantem i odpovědnou osobou v případě úrazu?

***

Do nynějška naše obec tyto práce prováděla, ale občané nám zlenošili a většinou tuto práci automaticky nechávají na obci. Jaké jsou tedy povinnosti OBČANA a jaké jsou povinnosti OBCE?

Odpověď:

Od 16. dubna 2009 byla zrušena odpovědnost majitele nebo uživatele přilehlého pozemku za škodu způsobenou závadami ve schůdnosti.

[Zákon o pozemních komunikacích](#) (§ 9 odst. 4 ve spojení s § 46 odst. 2 zákona č. 13/1997 Sb.) zmocňuje [Ministerstvo dopravy České republiky](#) k vydání [prováděcího předpisu](#), který vymezí podrobnosti k péči vlastníka o [dálnici](#), [silnici](#) nebo [místní komunikaci](#). § 27 odst. 7 téhož zákona zmocňuje [obce](#), aby stanovily [nařízením rozsah, způsob a lhůty odstraňování závad ve schůdnosti místních komunikací a průjezdných úseků silnic](#)..

Pokud nejsou samostatnými místními komunikacemi, **jsou součástí místních komunikací též přilehlé chodníky, chodníky pod podloubími, veřejná parkoviště a obratiště, podchody a zařízení pro zajištění a zabezpečení přechodů pro chodce.**

Dále - 41 odst. 1 a 2 prováděcí vyhlášky č. 104/1997 Sb. stanoví, že odstranění nebo zmírnění zimních závad ve sjízdnosti i schůdnosti komunikací **provádí vlastník (správce) komunikace. Žádný druh ani část silnic ani místních komunikací nejsou z tohoto ustanovení vyjmuty.**

Ale pozor - vyhláška **není oprávněna ukládat vlastníkovi komunikace, tedy ani obci, povinnosti, které mu neukládá zákon**, a tedy na toto její ustanovení lze nahlížet jako na právně neúčinné. Některé soudy dokonce vyvodily, že vyhláška č. 104/1997 Sb. se na chodníky v zastavěné části obce nevztahuje, ale to dle mého názoru není pravda – vztahuje, a jde jen o to, co lze z jejího znění vyvodit za odpovědnost a povinnosti.

Zákon sám tedy nyní neukládá přímo a výslovně ani vlastníkovi komunikaci, ani vlastníkovi přilehlých nemovitostí, aby schůdnost nebo sjízdnost zajišťovali. Povinnost vlastníka komunikace pečovat o komunikaci je odvozována pouze nepřímou ze zmocnění ministerstva vymezením podrobností k péči.

Ale ani obce nemohou naříditi vlastníkům přilehlých nemovitostí, aby snížili odklízení. Nařízení obce mohou podle zákonného zmocnění upravovat pouze rozsah, způsob a lhůty odstraňování závad - **nemohou určovat, kdo má závady odstraňovat, ani ukládat žádné povinnosti.**

Co z toho vyplývá – obec není povinna uklízet, ale není to povinnost ani vlastníků přilehlých nemovitostí, tedy de facto tu povinnost obecně nemá nařízeno nikdo. Přesto musí obec ale myslet na svou odpovědnost jako vlastníka komunikace.

Vlastník místní komunikace, tedy i chodníku, **odpovídá za škody, které byly způsobeny závadou v jejich schůdnosti či sjízdnosti**, pokud neprokáže, že nebylo v mezích jeho možností tuto závadu odstranit, případně na ni předepsaným způsobem upozornit. Dále vlastník místní komunikace dokonce odpovídá vlastníkům sousedních nemovitostí za škody, které jim vznikly v důsledku stavebního stavu nebo dopravně technického stavu chodníku či silnice. (Poznámka - neodpovídá však za škody vzniklé vlastníkům sousedních nemovitostí v důsledku provozu na těchto komunikacích).

Obce mohou podle §27 odst. 5 zákona o pozemních komunikacích nařízením vymezením **úseky místních komunikací a chodníků, na kterých se pro jejich**

malý dopravní význam nezajišťuje sjízdnost a schůdnost odstraňováním sněhu a náledí. V následujícím odstavci téhož paragrafu je zmíněno, že obce mohou také stanovit, jakým způsobem a v jakém rozsahu budou postupovat při odstraňování závad ve schůdnosti místních komunikací a průjezdných úseků silnic.

Přesto, že obec má tedy hlavní odpovědnost, mají majitelé sousedních nemovitostí za povinnost udělat vše, co je v jejich silách, aby zabránili škodě vzniklé v důsledku provozu na těchto komunikacích, tedy i chodníků - odpovídá například za padající rampouchy, sněh, uvolněné tašky ze svého domu. Tato odpovědnost vyplývá z občanského zákoníku.

Ti, kteří se zranili v důsledku pádu na chodníku v důsledku sněhu anebo náledí, případně na ně spadla velká hrouda sněhu a zranili se, mají nárok na náhradu škody. Podle toho, kdo odpovídá za zmíněné zranění, by vlastník domu (např. v případě zranění v důsledku ledu spadlého ze střechy domu) nebo přilehlé komunikace (např. v případě neodstraněného náledí na chodníku) měli v případě trvalých následků vyplatit náhradu za ztížené společenské uplatnění a kompenzaci za ztrátu příjmu. Zraněnému člověku náleží také náhrada nákladů na léčení.

Ne každé zranění ale musí vést k odpovědnosti, i chodec musí být obezřetný a rozumný, viz rozhodnutí Nejvyššího soudu v Brně z října 2011: *„závadami ve schůdnosti pozemní komunikace se rozumí natolik významné změny (zhoršení) schůdnosti komunikace, že chodec ani při obezřetné chůzi respektující stav komunikace či důsledky povětrnostních vlivů nemůže jejich výskyt předpokládat a účinně na ně reagovat“*.

Pokud chodec ví, že chodník není uklizený, je na něm námraza, a přesto se pohybuje tak, že tyto faktory nebere v úvahu (například podpatky 15 cm), nemusí náhradu dostat. Stanovisko Nejvyššího soudu ale nijak nezabavuje majitele chodníků povinnosti udržovat jejich schůdnost.

Shrnutí:

- 1. Obec není obecně povinna udržovat všechny chodníky permanentně schůdné, má však obecnou povinnost dle zákona k péči o komunikace, a měla by na to stanovit pravidla (dokdy musí uklidit apod.).**
- 2. Nechce-li některé udržovat, musí je vymežit nařízením.**
- 3. Tuto povinnost nemá ze zákona žádný majitel přilehlé nemovitosti, a nemůže mu být obcí ani uložena.**

- 4. Odpovědnost za zranění nese obec jako vlastník – ale jen za zákonných předpokladů – že chodec „měl rozum“, a že škodu nezpůsobil majitel sousední nemovitostí (pád rampouchu nebo „jeho“ snůh ze střechy)**

Vypracoval: Mgr. Jana Zwyrtek Hamplová

Ověřil:

Upozorňujeme, že tuto službu (odpovědi, rozbory, řešerše) poskytuje Sdružení místních samospráv ČR výhradně zástupcům členských obcí, a to bezplatně za podmínky řádné úhrady členských příspěvků. Je zcela na tazateli, zda danou odpověď (rozbor, řešerši) bude akceptovat.